

WIJ **W**ILLEM **A**ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van ,

houdende regels met betrekking tot de wederzijdse erkenning van verklaringen van geen bezwaar door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister van Defensie (Besluit erkenning verklaringen van geen bezwaar) [KetenID: 28979]

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van , kenmerk nr. , in overeenstemming met de Minister van Defensie;

gelet op artikel 2, tweede lid, van de Wet veiligheidsonderzoeken;

de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van , nr.);

gezien het nader rapport van van , ;

hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1. Begripsbepalingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

ambtenaar: een defensieambtenaar of een rijksambtenaar;

burgerlijke defensieambtenaar: een burgerlijke ambtenaar als bedoeld in de Wet ambtenaren defensie;

militaire ambtenaar: een militaire ambtenaar als bedoeld in de Wet ambtenaren defensie;

register: het register, bedoeld in artikel 10a van de wet.

rijksambtenaar: een ambtenaar als bedoeld in de Ambtenarenwet 2017 die krachtens een arbeidsovereenkomst naar Nederlands recht met de staat werkzaam is;

veiligheidsonderzoek: een veiligheidsonderzoek als bedoeld in artikel 7, tweede lid, van de wet;

verklaring: een verklaring als bedoeld in artikel 1 van de wet;

vertrouwensfunctie: een vertrouwensfunctie als bedoeld in artikel 1 van de wet;

werkgever: een werkgever als bedoeld in artikel 1 van de wet;

wet: Wet veiligheidsonderzoeken.

Artikel 2. Reikwijdte

1. Dit besluit is van toepassing op rijksambtenaren en burgerlijke defensieambtenaren. Dit besluit is niet van toepassing op militaire ambtenaren.
2. In afwijking van het eerste lid is dit besluit niet van toepassing op vertrouwensfuncties bij de Koninklijke Marechaussee en de Inlichtingenstaf van The Netherlands Joint Force Command Defensie.

Artikel 3. Erkenning

1. Indien een ambtenaar ten aanzien van wie door Onze Minister van Defensie een verklaring is afgegeven wordt belast met de vervulling van een vertrouwensfunctie bij het Rijk waarop artikel 2, eerste lid, van de wet niet van toepassing is, dan wordt de ten aanzien van de ambtenaar afgegeven verklaring erkend door Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties indien deze verklaring passend is.
2. Indien een rijksambtenaar ten aanzien van wie door Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een verklaring is afgegeven wordt belast met de vervulling van een vertrouwensfunctie als ambtenaar waarop artikel 2, eerste lid, van de wet van toepassing is, niet zijnde een aanstelling als militaire ambtenaar, dan wordt de ten aanzien van de rijksambtenaar afgegeven verklaring erkend door Onze Minister van Defensie indien deze verklaring passend is.
3. Een verklaring is passend indien deze is afgegeven na een veiligheidsonderzoek door de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst of de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst dat ten minste even uitvoerig is als het veiligheidsonderzoek dat zou zijn ingesteld alvorens een verklaring kan worden afgegeven met betrekking tot de opvolgende vertrouwensfunctie en de periode sinds deze is afgegeven of de periode sinds laatstelijk een hernieuwd veiligheidsonderzoek is ingesteld niet langer is dan de periode waarbinnen met betrekking tot de opvolgende vertrouwensfunctie een hernieuwd veiligheidsonderzoek gebruikelijk is.
4. Geen erkenning vindt plaats indien de betrokken ambtenaar tevens belast blijft met de vertrouwensfunctie betreffende welke de verklaring is afgegeven.

Artikel 4. Gevolgen erkenning

1. De minister die een verklaring heeft erkend, treedt voor de uitvoering van de wet in de plaats van de minister die de verklaring heeft afgegeven.
2. De erkende verklaring treedt voor de vertrouwensfunctie, bedoeld in artikel 3, eerste dan wel tweede lid, in de plaats van de verklaring, bedoeld in artikel 4, zesde lid, van de wet.
3. Artikel 4, eerste lid, van de wet vindt geen toepassing.
4. De werkgever meldt de betrokken ambtenaar binnen vijf weken aan in het register.

Artikel 5. Gelijktijdige vertrouwensfuncties bij de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

1. Artikel 3, vierde lid, is niet van toepassing op ambtenaren die werkzaam zijn bij de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst of de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst, voor zover de erkenning plaatsvindt ten behoeve van diens vervulling van een vertrouwensfunctie bij de andere dienst.
2. Artikel 4, eerste lid, is niet van toepassing.

Artikel 6. Herhaaldelijke erkenning

Een verklaring kan herhaaldelijk worden erkend. Waar dit besluit spreekt van een afgegeven verklaring, wordt hieronder mede verstaan een eerder erkende verklaring.

Artikel 7. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2027.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

De Minister van Defensie,

CONCEPT

Nota van toelichting

Algemeen deel

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet veiligheidsonderzoeken (de wet) is dat verklaringen van geen bezwaar (verklaringen) in beginsel functiegebonden zijn. Bij iedere wisseling van vertrouwensfunctie dient een nieuw veiligheidsonderzoek te worden uitgevoerd, waarbij de kenmerken van de specifieke functie belangrijke beoordelingsfactoren zijn. De wet gaat er dus van uit dat verklaringen functie- en daarmee werkgevergebonden zijn. Naast de recent geïntroduceerde locatiegebonden verklaring, hanteren zowel de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) als de minister van Defensie een soortgelijke uitzondering op deze functiegebonden benadering. Deze uitzondering wordt de 'vrije transfer' of 'functieclustering' genoemd (deze toelichting hanteert de term 'vrije transfer') en houdt in dat medewerkers kunnen wisselen van vertrouwensfunctie op hetzelfde of een lager veiligheidsmachtigingsniveau, een aantal uitzonderingen daargelaten, zonder dat daar een nieuw veiligheidsonderzoek aan voorafgaat. Een van de voorwaarden voor die vrije transfer is dat de werknemer bij dezelfde werkgever werkzaam blijft. Voor rijksambtenaren geldt dat zij als gevolg van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) middels een arbeidsovereenkomst collectief in dienst zijn van dezelfde werkgever, de Staat, en als gevolg daarvan met de betreffende hen afgegeven verklaring tussen ministeries kunnen overstappen zonder de verplichting van een nieuw veiligheidsonderzoek.

Een overstap *van* en *naar* het ministerie van Defensie vereist echter nog altijd een nieuw veiligheidsonderzoek. Enerzijds omdat defensieambtenaren zijn uitgezonderd van de Wnra (artikel 3, onder c van de Ambtenarenwet 2017) en dus niet de Staat als werkgever hebben. Anderzijds is dit een gevolg van de uit artikel 2, eerste lid van de wet voortvloeiende gescheiden ministeriële verantwoordelijkheid voor wat betreft de uitvoering van veiligheidsonderzoeken en de besluiten tot afgifte, weigering en intrekking van verklaringen door de ministers van BZK en van Defensie.

Met onderhavig besluit wordt dit knelpunt weggenomen en zullen de verklaringen van rijksambtenaren en burgerambtenaren van Defensie (als bedoeld in de Wet ambtenaren defensie) van rechtswege worden erkend bij een interdepartementale overstap. Daarvoor is niet langer een nieuw veiligheidsonderzoek vereist, mits de verklaring nog geldig is, deze is afgegeven binnen de gebruikelijke termijn voor herhaalonderzoeken en de overstap plaatsvindt naar een vertrouwensfunctie op hetzelfde veiligheidsmachtigingsniveau of lager.

Voorgesteld wordt om voor de wederzijdse erkenning aan te sluiten bij de voorwaarden en het proces zoals van toepassing op de vrije transfer binnen het Rijk en Defensie. Dat betekent dat er, naast de hiervoor genoemde eisen, geen aanvullende voorwaarden worden gesteld die een tussentijds veiligheidsonderzoek zouden rechtvaardigen. De Unit Veiligheidsonderzoek (UVO) heeft als gevolg van die keuze geen beoordelende rol in dit proces. Het zal, gelijk aan de huidige praktijk, aan de Beveiligingscoördinatoren (bij Defensie) en Beveiligingsautoriteiten (bij de andere departementen) zijn om te beoordelen of de verklaring aan de vereisten voor erkenning voldoet.

Als bij de overstap van vertrouwensfunctie wordt geconcludeerd dat de verklaring passend is, dan wordt deze van rechtswege geacht te zijn erkend door de minister van Defensie of de minister van BZK. De bepalingen uit de wet die zijn toegesneden op de functiegebonden verklaring, zijn van overeenkomstige toepassing. Dat betekent onder andere dat de erkennende minister vanaf het moment van erkenning bevoegd is om de verklaring nadien op grond van de artikelen 9 en 10 van de wet te herzien of in te trekken, indien daar aanleiding toe is. Om deze reden vindt op grond van dit besluit

erkenning alleen plaats wanneer een ambtenaar een volledige overstap maakt en dus niet twee vertrouwensfuncties tegelijk uitoefent. In een dergelijke situatie dat iemand voor één vertrouwensfunctie een verklaring van de Minister van Defensie nodig heeft en tegelijkertijd voor een andere vertrouwensfunctie een verklaring van de Minister van BZK nodig heeft, dan zullen nog steeds twee veiligheidsonderzoeken plaats vinden en twee verklaringen worden afgegeven. Deze ministers blijven elk verantwoordelijk voor de door hen afgegeven verklaring en kunnen elk hun eigen afwegingen maken omtrent hernieuwde onderzoeken of intrekkingen. Ook kan van beide vertrouwensfuncties het veiligheidsmachtigingsniveau gewijzigd worden zonder dat dit de verantwoordelijkheid van de andere minister doorkruist.

Op dit laatste punt wordt wel een uitzondering gemaakt voor ambtenaren (met uitzondering van militaire ambtenaren) die vertrouwensfuncties vervullen bij beide inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Voor deze vertrouwensfuncties is het wel mogelijk om ze tegelijkertijd te vervullen op grond van één verklaring van één minister. De minister die de verklaring heeft afgegeven blijft hiervoor de verantwoordelijkheid dragen en is dus bij uitsluiting van de ander bevoegd tot het instellen van hernieuwde onderzoeken en tot het intrekken van de verklaring. Tot deze uitzondering wordt besloten omdat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten nauw samenwerken,¹ niet voorzienbaar is dat functies met vergelijkbare werkzaamheden bij de twee diensten verschillende veiligheidsmachtigingsniveaus zullen krijgen en tot slot het niet voorstelbaar wordt geacht dat omstandigheden die voor de Minister van BZK reden zijn om een verklaring van een ambtenaar van de AIVD in te trekken niet ook eenzelfde gevolgtrekking door de Minister van Defensie betreffende diens verklaring ten behoeve van de MIVD tot gevolg zouden hebben.

Artikelsgewijs deel

Artikel 1. Begripsbepalingen

Dit artikel bevat begripsbepalingen voor dit besluit. Voor de begrippen 'burgerlijke defensieambtenaar' en 'militaire ambtenaar' is aansluiting gezocht bij het de Wet ambtenaren defensie. Het begrip 'rijksambtenaar' is een specifieke variant van het begrip 'ambtenaar' uit de Ambtenarenwet 2017, namelijk een ambtenaar in de zin van die wet, wiens werkgever de staat is. De begrippen 'register', 'veiligheidsonderzoek', 'verklaring' en 'vertrouwensfunctie' zijn gelijk aan deze begrippen in de wet. Hoewel begrippen uit een wet normaliter niet herhaald worden in regelgeving op grond van die wet, begint artikel 1 van de wet met de woorden 'In deze wet wordt verstaan onder:' en niet 'In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:'. Om misverstanden te voorkomen worden de relevante begrippen uit de wet daarom in dit besluit herhaald.

Artikel 2. Reikwijdte

Dit artikel beperkt de reikwijdte van het besluit tot rijksambtenaren en burgerlijke defensieambtenaren. Verklaringen ten aanzien van militaire ambtenaren vallen hier geheel buiten. Overstappen van of naar een aanstelling als militaire ambtenaar kan dus nooit op basis van erkenning. Dit artikel heeft geen materieel effect, maar wordt omwille van de duidelijkheid wenselijk geacht. Het tweede lid sluit aan bij de huidige uitzonderingen op de vrije transfer binnen Defensie. Het zondert een aantal vertrouwensfuncties uit van wederzijdse erkenning, vanwege de specifieke kwetsbaarheden van die functies.

¹ Zie artikel 86, eerste lid, van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017.

Artikel 3. Erkenning

Dit artikel regelt wanneer erkenning plaatsvindt. Erkenning vindt in de regel plaats wanneer een burgerlijke defensieambtenaar van een vertrouwensfunctie bij Defensie overstapt naar een vertrouwensfunctie bij het Rijk en andersom, met uitzondering van een rijksambtenaar die overstapt naar een aanstelling als militaire ambtenaar en vice versa. Erkenning vindt ook plaats wanneer een rijksambtenaar overstapt naar een andere vertrouwensfunctie als rijksambtenaar indien met één van deze functies de noodzaak samenhangt om toegang te hebben tot militaire installaties. In dat geval is immers sprake van een rijksambtenaar ten aanzien van wie een verklaring is afgegeven of normaliter afgegeven zou worden door de Minister van Defensie. Ingevolge het vierde lid moet sprake zijn van een volledige overstap. Indien een ambtenaar een tweede vertrouwensfunctie als nevenfunctie gaat vervullen, dan kan daarvoor de bestaande verklaring niet worden erkend. Wel is erkenning tevens mogelijk voor tijdelijke arbeidsverbanden, zoals detachering, voor zover er sprake is van een tijdelijke aanstelling op een vertrouwensfunctie bij de andere werkgever.

Voor erkenning geldt bovendien als voorwaarde dat de verklaring die al ten aanzien van de ambtenaar is afgegeven passend is voor de vertrouwensfunctie ten behoeve waarvan de erkenning plaatsvindt. Hierbij geldt ten eerste dat het veiligheidsmachtigingsniveau waarvoor de verklaring is afgegeven hetzelfde of hoger is dan het veiligheidsmachtigingsniveau dat vereist is voor de vertrouwensfunctie ten behoeve waarvan erkend wordt. Een burgerlijke defensieambtenaar met een verklaring op niveau B kan bijvoorbeeld zonder nieuw veiligheidsonderzoek overstappen naar vertrouwensfuncties bij het Rijk op niveau B of C, maar niet naar een vertrouwensfunctie op niveau A. Ten tweede moet aan de verklaring een voldoende recent veiligheidsonderzoek ten grondslag liggen. In het algemeen gelden voor vertrouwensfuncties, op grond van het beveiligingsbeleid van de ministeries, verschillende termijnen waarna een hernieuwd veiligheidsonderzoek moet plaatsvinden. Om in aanmerking te komen voor erkenning moet het laatste veiligheidsonderzoek zijn afgerond binnen de gebruikelijke termijn voor hernieuwde veiligheidsonderzoeken die geldt voor de vertrouwensfunctie ten behoeve waarvan erkend moet worden. Indien bijvoorbeeld een burgerlijke defensieambtenaar wil overstappen naar een vertrouwensfunctie bij het Rijk waarvoor na vijf jaar een hernieuwd veiligheidsonderzoek gebruikelijk is, dan kan alleen een verklaring waarvoor minder dan vijf jaar geleden een veiligheidsonderzoek is verricht worden erkend.

Indien aan alle voorwaarden voor erkenning is voldaan, dan vindt de erkenning van rechtswege plaats op het moment dat een situatie zoals beschreven in het eerste of tweede lid zich voordoet. De ministers van BZK en van Defensie hoeven dus geen actieve handeling te verrichten om een verklaring te erkennen. Indien de Beveiligingscoördinator of Beveiligingsautoriteit constateert dat de verklaring niet passend is, omdat de verklaring bijvoorbeeld ouder is dan voorgeschreven of omdat het veiligheidsmachtigingsniveau te laag is, dan zal alsnog een veiligheidsonderzoek worden aangevraagd en is er een rol weggelegd voor de UVO om namens de Minister van BZK of Minister van Defensie een veiligheidsonderzoek uit te voeren.

Artikel 4. Gevolgen erkenning

Dit artikel regelt de gevolgen van een erkenning. Ingevolge het eerste lid neemt de erkennende minister de wettelijke rol van de minister die de verklaring heeft afgegeven over. Na erkenning is het dus de minister die de verklaring erkend heeft die kan besluiten tot het instellen van een hernieuwd veiligheidsonderzoek en tot het intrekken van de verklaring. Ingevolge het tweede lid komt de erkende verklaring in de plaats van de verklaring die anders voor de vertrouwensfunctie zou zijn afgegeven. De ambtenaar kan dus direct worden belast met de vervulling van de vertrouwensfunctie, zonder dat daarvoor eerst een nieuwe verklaring moet zijn afgegeven. Ingevolge het derde lid

betekent dit ook dat de werkgever de ambtenaar niet aanmeldt voor een veiligheidsonderzoek. Nu er geen nieuwe verklaring wordt afgegeven, vindt immers ook geen registratie door de UVO plaats. Het vierde lid schrijft tot slot voor dat de werkgever de betrokken ambtenaar binnen vijf weken aanmeldt in het register. Deze procedure is gelijk aan die voor vertrouwensfunctionarissen met een locatiegebonden verklaring die bij een volgende werkgever op dezelfde locatie gaan werken.

Artikel 5. Gelijktijdige vertrouwensfuncties bij de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

Dit artikel regelt de uitzondering voor ambtenaren die gelijktijdig werkzaam zijn voor beide inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Ook hier gaat het uitsluitend om niet-militaire ambtenaren. In afwijking van andere ambtenaren is het ingevolge het eerste lid wél mogelijk om een verklaring te erkennen die is afgegeven voor een vertrouwensfunctie die de betrokken ambtenaar blijft uitvoeren. Het vereiste dat voor erkenning sprake moet zijn van een volledige overstap geldt hier dus niet. De minister die de verklaring heeft afgegeven blijft ten aanzien van de verklaring verantwoordelijk voor de uitvoering van de wet. Het blijft de verantwoordelijkheid van deze minister om, indien daar aanleiding toe is, een hernieuwd veiligheidsonderzoek in te stellen of de verklaring in te trekken. Indien de minister een verklaring intrekt, dan moet de betrokken ambtenaar uit beide vertrouwensfuncties ontheven worden.

De minister die de verklaring erkent meldt de ambtenaar aan in het register, zodat daarin is opgenomen dat de ambtenaar twee vertrouwensfuncties vervult.

Dit artikel betreft enkel de situatie dat een ambtenaar tegelijkertijd bij beide diensten werkt. In het geval van een overstap van de ene dienst naar de andere is de reguliere gang van zaken zoals beschreven in artikel 3 en 4 van toepassing.

Artikel 6. Herhaaldelijke erkenning

Dit besluit spreekt regelmatig van 'de erkende verklaring' en 'de afgegeven verklaring' of van 'de minister die de verklaring erkent' en 'de minister die de verklaring heeft afgegeven'. Hiermee is niet beoogd te verbieden dat een ambtenaar meer dan één keer overstapt tussen Defensie en het Rijk met één verklaring. Dit besluit is op dergelijke situaties onverkort van toepassing, waarbij dus 'afgegeven' moet worden gelezen als 'eerder erkende'. Dit kan betekenen dat een minister een verklaring erkent die door diezelfde minister oorspronkelijk is afgegeven, maar waarvoor tussentijds de andere minister verantwoordelijk is geweest.